

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МЕДИЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ О.О. БОГОМОЛЬЦЯ
ДУ «ІНСТИТУТ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я ІМ. О. М. МАРЗЄЄВА
НАМН УКРАЇНИ»

**БЕЗПЕКА ПАЦІЄНТІВ В УКРАЇНІ:
ЛІКИ БЕЗ ШКОДИ**

Матеріали

«Науково-практичної конференції з міжнародною участю
до Всесвітнього дня безпеки пацієнтів 2022 року», м. Київ
16 вересня 2022 року



За заг. ред. ректора Національного медичного університету
імені О. О. Богомольця, члена-кореспондента НАМН України, доктора
медичних наук, професора Ю.Л. Кучина

Київ – 2022

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МЕДИЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ О.О. БОГОМОЛЬЦЯ
ДУ «ІНСТИТУТ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я ІМ. О. М. МАРЗЄЄВА
НАМН УКРАЇНИ»

**БЕЗПЕКА ПАЦІЄНТІВ В УКРАЇНІ:
ЛІКИ БЕЗ ШКОДИ**

Матеріали

«Науково-практичної конференції з міжнародною участю
до Всесвітнього дня безпеки пацієнтів 2022 року», м. Київ
16 вересня 2022 року

За заг. ред. ректора Національного медичного університету
імені О. О. Богомольця, члена-кореспондента НАМН України, доктора
медичних наук, професора Ю.Л. Кучина

Київ – 2022

УДК 614.2:616-052(477):615.03:061.3

Б40

Науково-практична конференція з міжнародною участю до Всесвітнього дня безпеки пацієнтів 2022 року – Реєстраційний номер Державної наукової установи «Український інститут науково-технічної експертизи та інформації» № 804 від 30.09.2021 року у «Реєстрі конгресів, з'їздів, симпозіумів, науково-практичних конференцій, які проводимуться в Україні у 2022 році».

Редакційна колегія

Співголови: Яворовський О.П., Сердюк А.М., Омельчук С.Т.

Члени редколегії: Скалецький Ю.М., Михайленко П.М., Брухно Р.П., Паустовський Ю.О., Зенкіна В.І., Зінченко Т.О.

Рецензенти:

Сергета І.В. – доктор медичних наук, професор, кафедри загальної гігієни та екології Вінницького національного медичного університету імені М.І. Пирогова.

Завгородній І.В. – доктор медичних наук, професор, директор навчально-наукового інституту якості освіти Харківського національного медичного університету, завідувач кафедри гігієни та екології №2 Харківського національного медичного університету.

Матеріали «Науково-практичної конференції з міжнародною участю до Всесвітнього дня безпеки пацієнтів 2022 року»

Б40 **«БЕЗПЕКА ПАЦІЄНТІВ В УКРАЇНІ: ЛІКИ БЕЗ ШКОДИ»**, м. Київ, 16 вересня 2022 року / За загальною редакцією Кучина Ю.Л. – К.: МВЦ «Медінформ», 2022. – 144 с.

ISBN 978-966-409-239-2

Науково-практична конференція з міжнародною участю до Всесвітнього дня безпеки пацієнтів 2022 року «Безпека пацієнтів: ліки без шкоди» (м. Київ, 16 вересня 2022 року) розглядала два блоки питань: «Ліки без шкоди – наріжний камінь безпеки пацієнта», що відповідає темі Всесвітнього дня пацієнтів 2022, та «Епідеміологічні, гігієнічні, психологічні, правові та освітньо-наукові аспекти забезпечення безпеки пацієнтів».

Для України проблема безпечного застосування ліків є так само актуальною, як і для всього світу. Третій глобальний виклик ВООЗ у сфері безпеки пацієнтів «Ліки без шкоди» має ставити за мету знизити рівень серйозної шкоди, пов'язаної з ліками, якої можна уникнути, на 50% протягом 5 років. Завдання спрямоване на вдосконалення кожного етапу процесу лікування, включаючи призначення, відпуск, адміністрування, моніторинг і спосіб використання ліків. Саме ці питання склали предмет для обговорення матеріалів першої частини збірки.

В той же час організатори конференції вважають за необхідне продовжувати зусилля щодо реалізації в Україні рекомендацій плану дій «Глобальні дії по забезпеченню безпеки пацієнтів на 2021-2030 рр.», які містять пропозицію щодо створення національних планів дій з безпеки пацієнтів. Тому збірка включає у додатках окрім інформації «Ліки без шкоди» також Консенсусну заяву Форуму політиків, організованого ВООЗ 23-24 лютого 2022 року.

Започатковане у 2021 році формування інформаційно-комунікаційної мережі за участі усіх зацікавлених сторін «Безпека пацієнтів» реально сприяє формуванню суспільного консенсусу щодо проблеми безпеки пацієнтів та впровадженню культури безпеки у національній охороні здоров'я, про що свідчать матеріали представленого видання.

УДК 614.2:616-052(477):615.03:061.3

*У разі повного або часткового використання матеріалів збірника
посилання на публікацію обов'язкове*

ISBN 978-966-409-239-2

©Колектив авторів, 2022

Голова організаційного комітету

Кучин Ю.Л. – ректор НМУ імені О.О. Богомольця, член-кореспондент НАМН України, доктор медичних наук, професор.

Співголови оргкомітету:

Науменко О.М. – перший проректор з науково-педагогічної роботи та післядипломної освіти НМУ імені О.О. Богомольця, член-кореспондент НАМН України, доктор медичних наук, професор.

Земсков С.В. – проректор з наукової роботи та інновацій НМУ імені О.О. Богомольця, доктор медичних наук, професор.

Сердюк А.М. – директор ДУ «Інститут громадського здоров'я ім. О.М. Марзеєва НАМН України», академік НАМН України, доктор медичних наук, професор (за згодою).

Яворовський О.П. – завідувач кафедри гігієни та екології №2 НМУ імені О.О. Богомольця, академік НАМН України, доктор медичних наук, професор.

Члени оргкомітету:

Омельчук С.Т. – директор Інституту гігієни та екології НМУ імені О.О. Богомольця, член-кореспондент НАМН України, доктор медичних наук, професор.

Скалецький Ю.М. – завідувач лабораторії безпекових стратегій в охороні здоров'я ДУ «Інститут громадського здоров'я ім. О.М. Марзеєва НАМН України», доктор медичних наук, професор (за згодою).

Брухно Р.П. – доцент кафедри гігієни та екології №2 НМУ імені О.О. Богомольця, кандидат медичних наук.

Зінченко Т.О. – доцент кафедри гігієни та екології №2 НМУ імені О.О. Богомольця, кандидат медичних наук.

Михайленко П.М. – старший науковий співробітник лабораторії безпекових стратегій в охороні здоров'я ДУ «Інститут громадського здоров'я ім. О.М. Марзеєва НАМН України», кандидат біологічних наук (за згодою).

ЕТИКО-ДЕОНТОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ВЕДЕННЯ ПОЛОГІВ У ЖІНОК З АНТЕНАТАЛЬНОЮ ЗАГИБЕЛЛЮ ПЛОДА	107
<i>Чеботарьова А.С., Бенюк В.О., Гичка Н.М.</i>	
<i>Національний медичний університет імені О.О. Богомольця, Київ</i>	
ГІПЕРПЛАСТИЧНІ ПРОЦЕСИ ЕНДОМЕТРІЯ НА ТЛІ ДИСФУНКЦІЇ ЩИТОВИДНОЇ ЗАЛОЗИ – КЛІНІКО-СОЦІАЛЬНИЙ АСПЕКТ	109
<i>Абеді Астанег Нікі, Бенюк В.О., Курочка В.В.</i>	
<i>Національний медичний університет імені О.О.Богомольця, м. Київ</i>	
<i>кафедра акушерства і гінекології №3</i>	
ДОСЛІДЖЕННЯ ПЕРЕБІГУ ПОСТКОВІДНОГО СИНДРОМУ В УКРАЇНІ	111
<i>Троян В. І., Заяць М. М.</i>	
<i>ЛНМУ ім. Данила Галицького, м. Львів</i>	
ОЦІНКА ДІАГНОСТИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ДО МАЛІГНІЗАЦІЇ ВУЗЛОВИХ НОВОУТВОРЕНЬ ЩИТОВИДНОЇ ЗАЛОЗИ. КЛІНІЧНИЙ ВИПАДОК ГЮРТЛЕ-КЛІТИННОЇ АДЕНОМИ, АСОЦІОВАНОЇ З АДЕНОМОЮ ПАРАЩИТОВИДНОЇ ЗАЛОЗИ	113
<i>Єрохович В.М., Бобрик М.І.</i>	
<i>Національний медичний університет імені О.О.Богомольця м.Київ Україна</i>	
РЕЗУЛЬТАТИ МОНІТОРИНГОВОГО СКРИНІНГУ СТАНУ ЛІКАРНЯНОГО СЕРЕДОВИЩА В ЗАКЛАДІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я МІСТА ХАРКОВА	115
<i>Райлян М.В., Чумаченко Т.О.</i>	
<i>Харківський національний медичний університет, м. Харків, Україна</i>	
КЛІНІКО-СТАТИСТИЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ПОЛОГІВ ЗА ДАНИМИ КНП «КМПБ»№3 МІСТА КИЄВА ПІД ЧАС ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ	117
<i>Фурса-Совгира Т.М., Гичка Н.М., Бенюк С.В., Чеботарьова А.С.</i>	
<i>Національний медичний університет імені О.О. Богомольця, м. Київ</i>	
АНАЛІЗ ПОКАЗНИКІВ ПСИХОЕМОЦІЙНОГО ЗДОРОВ'Я ЖІНОК З РЕЦИДИВУЮЧОЮ ДИСПЛАЗІЄЮ ЕПІТЕЛІЮ ШИЙКИ МАТКИ В ПЕРИМЕНОПАУЗАЛЬНОМУ ПЕРІОДІ	119
<i>Ласкава Т.Г., Щерба О.А., Ластовецька Л.Д., Іванюта С.О.</i>	
<i>Національний медичний університет імені О.О. Богомольця, кафедра акушерства і гінекології №3, м. Київ, Україна</i>	

цінність і необхідність у поетапній діагностиці для встановлення остаточного діагнозу та вибору лікувальної тактики, а також обґрунтовано потребу хірургічного втручання в даному клінічному випадку. Кінцевий діагноз «Гюртле-клітинна аденома щитовидної залози з аденомою парашитовидної залози» вдалось встановити після отримання результатів патогістологічного дослідження тканини щитовидної залози. В даному клінічному випадку не підтвердився злякисний процес, проте радикальна тиреоїдектомія була обґрунтованою через високі ризики малігнізації новоутворення з клітин Гюртле, а також оперативне втручання було вибором при лікуванні гіперпаратиреозу при наявності аденоми прищитовидної залози.

Доопераційне розрізнення між двома видами новоутворень з клітин Гюртле (аденома та карцинома) є дуже складним і можливе лише за наявності патогістологічного висновку видаленої пухлини. Первинний етап діагностики, цитологічна оцінка таких новоутворень за допомогою тонкоголкової аспіраційної біопсії ускладнюється через наявність клітин Гюртле як в клітинній аденомі Гюртле, так і в карциномі.

Наголошуємо на важливості раннього виявлення ризику чи наявності злякисного процесу для вибору вірної тактики лікування чи спостереження хворого, враховуючи безсимптомний перебіг та неспецифічність симптоматики вузлової патології ЩЗ.

РЕЗУЛЬТАТИ МОНІТОРИНГОВОГО СКРИНІНГУ СТАНУ ЛІКАРНЯНОГО СЕРЕДОВИЩА В ЗАКЛАДІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я МІСТА ХАРКОВА

Райлян М.В., Чумаченко Т.О.

Харківський національний медичний університет, м. Харків, Україна

Відповідно до даних Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ) в середньому кожен десятий пацієнт інфікується при отриманні медичної допомоги в стаціонарних умовах. Медична допомога повинна бути нешкідливою, але сьогодні існують певні перепони на шляху створення безпечного середовища для пацієнтів та медичного персоналу, що призводить до виникнення випадків інфекцій, пов'язаних з наданням медичної допомоги (ІПНМД). В країнах з високим рівнем доходів розповсюдженість ІПНМД в стаціонарах закладів охорони здоров'я (ЗОЗ) становить до 5 %, а в країнах з низьким рівнем доходів до 10 %. В Україні в 2018 році показник поширеності ІПНМД становив 0,04 %, в 2019 році склав 0,035 %, що нижче показників країн світу і вказує на неповний епідеміологічний нагляд за ІПНМД в ЗОЗ, які надають стаціонарну медичну допомогу, що потребує ретельного вивчення причин ситуації, що склалася, визначення проблемних питань сьогодення та подальшого вдосконалення профілактичних і протиепідемічних заходів, спрямованих на створення безпечного лікарняного середовища.

Мета роботи: Аналіз результатів мікробіологічного моніторингу, проведеного в лікарні міста Харкова в лютому 2022 року (до початку воєнних дій в Україні).

Матеріали та методи: На виконання плану ДУ «Харківський ОЦПКХ МОЗ» проведення моніторингу факторів навколишнього середовища і контролю параметрів режимів стерилізації бактеріологічним методом (паровим та повітряним стерилізаторами), проведено відбір проб для лабораторних досліджень (30 змивів з епідеміологічно значущих об'єктів внутрішнього середовища на мікробіологічні показники; 15 змивів на стерильність з виробів медичного призначення та медичного обладнання).

Результати: За отриманими результатами встановлено, що 16,7 % змивів з виробів медичного призначення та обладнання були позитивними, а саме: у ЛОР-кабінеті ЗОЗ мікроорганізми були виявлені в змивах з пелюшки на маніпуляційному столі та рук медичної сестри; у жіночий консультації – в змивах з гінекологічного крісла; в змивах у малій операційній, у стаціонарі – з поверхні безтіньової лампи, столу стоматологічної установки.

Мікробний пейзаж виділених мікроорганізмів включав ізоляти, резистентні до хіміотерапевтичних препаратів. Виділені штами *S.aureus* були резистентні до пеніциліну, ампіциліну, офлоксацину, оксациліну, ципрофлоксацину, гентаміцину, еритроміцину, норфлоксацину, цефазоліну, хлорамфеніколу, лінезоліду, ванкоміцину. Ізоляти *E. cloacae* були не чутливими до ампіциліну, цефазоліну, цефотаксіму, цефтріаксону, гентаміцину, ципрофлоксацину, офлоксацину, норфлоксацину, іміпенему, Ко-тримаксозолу, хлорамфініколу. Отримані дані свідчать про циркуляцію мікроорганізмів, які можуть викликати ІПНМД у пацієнтів та медичного персоналу, та існуючу проблему антибіотикорезистентності в лікарні, де проводилось дослідження.

За результатами мікробіологічних досліджень на стерильність медичного інструментарію встановлено, що 6,7 % проб перев'язувального матеріалу були нестерильними, що може стати причиною ІПНМД в установі та диктує необхідність перевірки, яким чином в ЗОЗ здійснюється дезінфекція, передстерилізаційне очищення та стерилізація медичних виробів.

Встановлено, що згідно з даними офіційної статистики в цьому ЗОЗ за 2021 рік та поточний період 2022 року не було зареєстровано випадків ІПНМД, що свідчить про відсутність настороженості у медичного персоналу щодо ризиків виникнення випадків ІПНМД, неякісне проведення епідеміологічного моніторингу та подачі звітності про випадки ІПНМД.

Висновки. В ЗОЗ, де проводилось дослідження, встановлена наявність умов для розповсюдження штамів мікроорганізмів – потенційних збудників ІПНМД. Негативною ознакою епідемічної ситуації в закладі є циркуляція антибіотикорезистентних штамів.

Для забезпечення безпеки пацієнтів та медичного персоналу необхідно налагодити ефективне функціонування системи інфекційного контролю та

профілактики ІПНМД, важливою складовою якої є організація та проведення навчання медичного персоналу, яке повинно включати вивчення ризиків виникнення випадків ІПНМД, діючих вимог нормативної документації, питання дезінфекції та стерилізації медичного інструментарію. Слід своєчасно та ефективно проводити профілактичні заходи та підвищувати настороженість медичного персоналу щодо можливих ризиків інфікування в лікарні. Необхідно проводити обов'язкову реєстрацію випадків ІПНМД для подальшої оцінки проблеми, проводити постійний епідеміологічний та мікробіологічний моніторинг, аналізувати результати, на підставі яких розробляти заходи інфекційного контролю та профілактики ІПНМД в ЗОЗ.

КЛІНІКО-СТАТИСТИЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ПОЛОГІВ ЗА ДАНИМИ КНП «КМПБ» №3 МІСТА КИЄВА ПІД ЧАС ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ

Фурса-Совгира Т.М., Гичка Н.М., Бенюк С.В., Чеботарьова А.С.

Національний медичний університет імені О.О. Богомольця, м. Київ

Повномасштабне вторгнення держави-агресора внесло значні корективи в наше життя. Найбільш вразливими стали вагітні жінки, які несуть відповідальність не тільки за себе, а і за здоров'я свого малюка. Вимушене переселення, відсутність звичних умов підвищують рівень тривожності та призводять до дезадаптації. Стан постійного стресу може призвести до низки ускладнень, які негативно впливають, як на вагітну, так і на плід, та, на жаль, в деяких випадках призвести до незворотніх процесів. Сумісна робота перинатальних психологів та лікарів пологового будинку спрямована на покращення психоемоційного статусу вагітної, роділлі та породілі, створення умов, максимально наближених до домашніх, використання новітніх технологій ведення пологів сприяє зниженню стресового стану вагітної та ускладнень в пологах.

Мета: Вивчити клініко-статистичні характеристики пологів в умовах Київського міського пологового будинку № 3 під час військового стану

Матеріали і методи: Згідно поставленої мети нами проаналізовано клініко-статистичні випадки в пологах у КНП «КМПБ» №3 міста Києва в період з 24.02 по 24.08.2022 року на основі журналу пологів (форма 010/о), журналу акушерських операцій (форма 008/о), історій вагітності та пологів (форма 096/о).

Оцінено кількість пологів по місяцях з 24.02.2022 по 24.08.2022, їх перебіг – фізіологічний чи ускладнений; вивчені причини патологічного перебігу пологів та шляхи їх усунення.

Результати та висновки: В період з 24.02 по 31.03.2022 року під час активної фази бойових дій в місті Києві та Київській області значно знизилась кількість пологів за рахунок активної евакуації населення (рис. 1).

Підп. до друку 09.09.2021 р. Формат 60x84/16
Гарнітура “Таймс”. Фіз. друк. арк. 9,25.
Зам. № 1149/22. Наклад 100.

МВЦ «Медінформ»
03179, м. Київ, вул. Котельникова, 95
Тел./факс (044) 501-35-69
Свідоцтво про внесення суб’єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців,
виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
ДК № 1194 від 15.01.2003 р.